

[Jens Chr. Christensen.]

vedtaget, at man vil undgå at give erstatning til spekulanter, og det er også den plan, man forsøger at finde frem til — og jeg tror er fundet frem til — som skal være praksis fra overfredningsnævnets side. Denne erstatningsbestemmelse er imidlertid udeladt i det nye lovforslag, og jeg vil gerne spørge, om det kan være rimeligt. Er det ikke et så stort indgreb i ejerens dispositionsret, man her uden videre foretager, at det vil føles urimeligt?

Det er i det hele taget et spørgsmål, om der er hjemmel i grundloven for den lovgivning, der her er lagt op til. Det er et spørgsmål, om der er grundlovshjemmel til at fratage de enkelte borgere værdier uden til gengæld at yde erstatning. Jeg stiller mig indtil videre tvivlende og ønsker dette forhold undersøgt. Jeg har jo nok i dag hørt, at den højtærede justitsminister har nævnt at det er lovmedholdeligt efter grundloven. Men professor, dr. jur. Poul Andersen, som for øvrigt gennem mange år var formand for overfredningsnævnet, siger i „Dansk Statsforfatningsret“ — jeg beder om formandens tilladelse til et kort citat —

„Medens et fredningsforbud mod bebyggelse nok grundlovsmæssigt kan finde sted uden erstatning, hvis det drejer sig om et rent landbrugsareal, lidet tjenligt til bebyggelse, vil det være ekspropriation, hvis arealet er egnet til udstykning til byggegrunde.“

Så vidt en af Danmarks højest ansete retslærde. Så kan man jo spørge: hvad er byggegrunde, og hvad ikke? Hvis en borger ønsker at købe et bestemt jordstykke med bebyggelse for øje, må dette jordstykke vel kaldes en byggegrund. Men lad mig tilføje, at selv om det viser sig at være tilladt i henhold til grundloven, vil den forskelsbehandling af landets borgere, en sådan lovgivning indebærer, efter min mening være ganske uanstændig, og den kan meget vel komme til at virke stik imod hensigten med loven; for praksis vil jo blive, at de arealer, som fredningsmyndigheder finder naturskønne, nægtes udstykket; der siges bare nej, og der gives ingen erstatning. Naboliggende arealer er eller findes ikke naturskønne; dér tillades udstykning og bebyggelse og dermed salg og fortjeneste. Det vil være en forskelsbehandling af de

enkelte grundejere, som jeg — for at sige det mildt — vil kalde ganske uanstændig. Jeg tror også, det vil føles af mange som ganske uretfærdigt.

Det blev jo sagt, da den højtærede minister for kulturelle anliggender blev udnævnt, at nu forsvandt kulturen. Ja, nu er vi i hvert fald kommet så vidt, at hvis den højtærede minister får sit forslag gennemført, forsvinder retfærdigheden.

I en af begrundelserne for forslaget er nævnt befolkningens stigende velstand. Da alle ved, at en sådan tilstand ikke gælder landbrugserhvervet, synes jeg, det er lige stærkt nok, at velstanden inden for byerhvervene skal afføde, at de, der ikke har fået del i denne velstand, må tåle indgreb i deres dispositions- og ejendomsret til fordel for de begunstigede.

En af lovændringerne går ud på at afskaffe de ankenævn, der blev oprettet ved sidste revision af loven. Nu mener den højtærede kulturminister, at fredningsplanudvalgene og ministeren selv kan varetage ankenævnenes beføjelser. Ja, det fremgår jo egentlig klart af bemærkningerne til lovforslaget, at meningen med lovens praksis må være ingen dispensation at give, når det drejer sig om skove, vandløb, søer og veje; så kan man nok overkomme arbejdet i fredningsplanudvalgene. Men jeg havde dog altid troet, at når fredningsplansudvalgene var færdige med deres arbejde, selve planlægningen, så kunne de afskaffes igen. Efter lovforslagets ordlyd kan jeg forstå, at det er meningen at finde nye opgaver, så fredningsplanudvalgene kan bibeholdes. Jeg vil mene, det var bedre, om man bibeholdt de to ankenævn, vi har. Det vil give mere ensartede afgørelser i de forskellige dispensationssager, og det er endelig også langt, langt billigere at have to ankenævn på 3 medlemmer hver end at bibeholde de 10 fredningsplanudvalg, vi har fordelt over det ganske land.

I det hele taget er det mit indtryk, at lovforslaget stiler mod mange og store bemyndigelser til den højtærede minister for kulturelle anliggender. Det kan måske tilfredsstillende den højtærede minister, men det er langt fra nogen betryggelse for landets grundejere.

Jeg vil slutte med at sige, at den uvilje som det er lykkedes formanden for Dan-